

Pekmeze zehir katmayın

06 Ekim 2014 06:00

Güz geldi, bağbozumu başladı. Üzümler pazarları, sofraları dolduruyor. Siyahı, yeşili, kınalı.. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Muammer Kayahan'ın araştırmalarına göre ülkemizde yaklaşık 1200 üzüm çeşidi var. Yaş olarak güz sofralarının vazgeçilmezi olarak tüketilen üzümde, kurutmanın yanı sıra, suyunun sıkılması sonrası yapılan ürünlerle pek çok besin elde edilebiliyor.

Özer AKDEMİR
İzmir

Güz geldi, bağbozumu başladı. Üzümler pazarları, sofraları dolduruyor. Siyahı, yeşili, kınalı.. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Muammer Kayahan'ın araştırmalarına göre ülkemizde yaklaşık 1200 üzüm çeşidi var. Yaş olarak güz sofralarının vazgeçilmezi olarak tüketilen üzümde, kurutmanın yanı sıra, suyunun sıkılması sonrası yapılan ürünlerle pek çok besin elde edilebiliyor.

Bu ürünlerden birisi de pekmez. Binlerce yıldır Anadolu'da üretilen bir besin maddesi. Türk Standartları, pekmezi "Taze ve kuru üzüm şirasının asitliğini azaltmak veya çeşitli maddelerle durulttukten sonra tekniğine uygun olarak katılaştırılan bir mamul" olarak tanımlıyor. Pekmez yapmak için sırası çıkarılan üzümlere, şıradaki ekşiliği gidermek için durulma işlemi uygulanır. İşte bu durultma işlemi sırasında binlerce yıldır pekmez toprağı kullanılıyor. Şıraya katılan bu toprak asidi azalttığı gibi durultmayı ve süzülmei de kolaylaştıran bir işleve sahip. Pekmez toprağı yüzde 50-90 oranında kalsiyum karbonat içeren beyaz ya da beyaza yakın bir toprak.

Faydaları saymakla bitmeyen pekmezin elde edilmesinde kullanılan toprağının sağlık yönünden sakıncaları olabilmekte. Alındığı yere bağlı olarak yerleşim yerlerine yakınsa bu pekmez topraklarında çöp atıkları, ilaç kalıntıları ve ağır metal kirliliği bulunabilmekte. Bazı pekmez toprakları asbest lifleri ve tozlarından da oluşmakta. Bu kirlilik unsurları bulunan toprakların kullanılması pekmeze sağlık açısından sakıncalı maddelerin karıştırılması anlamına da gelmekte.

İŞTE SAĞLIKSIZ PEKMEZ TOPRAKLARI

Türkiye'de kullanılan pekmez toprakları ile ilgili araştırma yapan tıbbi jeoloji ile ilgili çok sayıda araştırması ve kitabı bulunan Jeoloji Yüksek Mühendisi Dr. Eşref Atabey, bazı yerlerde kullanılan topraklardaki sağlığa zararlı etmenlere dikkat çekti. "Türkiye'de kil ve toprak yeme alışkanlığı, topraktaki organizmalar, pekmez toprağı ve sağlık" başlıklı MTA

Genel Müdürlüğü Yayınlarından 2010 yılında çıkan kitabında Atabey bu konularla ilgili detaylı bilgiler veriyor. Atabey çeşitli yörelerimizde yaptığı araştırmalarda pekmez topraklarının sağlığa zararlı olduğu yerlerin ismini de yer veriyor. Atabey'in kitabında, Adana'nın Pozantı İlçesi Hamidiye Köyünden alınan pekmez toprağı örneğı ile Niğde Ulukışla Alihoca köyü pekmez topraklarının asbest karışımı olduğunu belirtiyor. Örnek alınan Kırşehir Mucur, Sivas Gemerek, Muğla Göktepe gibi yerlerin pekmez toprakları ise sağlık açısından sakıncasız olarak gösterilmiş.

KİL VE TOPRAK YEME

Eşref Atabey'in kitabında ülkemizde de bazı yörelerde sıkça görülen kil ve toprak yeme alışkanlıklarının nedenleri de incelenmiş. Bir davranış bozukluğu olarak tanımlanan bu durumun gelişmiş toplumlardan çok geleneksel toplumlarda görüldüğü ve zehirlenme olaylarında olduğu gibi Aristo'dan bu yana bir tedavi yöntemi olarak kullanıldığı dile getiriliyor. Dünyanın diğer ülkelerinin yanı sıra Türkiye'de de toprak ve kil yeme alışkanlıklarına eğilen Atabey, şehirlerde yeme, tedavi ve temizlik amaçlı kil satıldığı bilgisini de veriyor. Atabey, kil ve toprak yeme alışkanlıkları olan insanların aldığı malzemenin yapısına göre sağlık yönünden olumsuz etkilendiklerini dile getiriyor. Örneğin toprakta bulunan asbest ya da eriyonit mineralleri akciğer kanserine neden olabilirken, arsenik de çeşitli tür kanserlerinin en önemli nedenleri arasında sayılıyor.

ANA NEDEN BESLENME YETERSİZLİĞİ

Kil ve toprak yeme alışkanlığının Orta Anadolu kırsalında özellikle çocuklar ve hamile kadınlar arasında yaygın olduğunu belirten Atabey, bu alışkanlığın gelişmenin hızlı olduğu çocukluk evrelerinde demir ve çinko eksikliğine neden olduğunu kaydediyor. Öte yandan, yenilen kil ve toprak vücudun çinko emilimini engellediği için özellikle hamile kadınların ve genç kızların kil ve toprak yeme ihtiyacı hissettiğine dikkat çekiyor. Atabey, alışkanlığın ana nedeni olarak ise beslenme yetersizliğini gösteriyor. Atabey, "Kil ve toprak yeme sonucunda vücuda binlerce-milyonlarca toprak organizmaları (bakteri, mantar ve virüsler) alınmaktadır. Vücuda alınan organizmalar özellikle kancalı kurtlar bağırsak sistemindeki var olan besinleri de tüketmek suretiyle kişinin beslenme yetersizliği ve sonuçta anemi hastalığına yakalanması söz konusu olabilmektedir" diyor. Atabey, insanların kil ve toprak yeme alışkanlığı konusunda bilgilendirilmesi, bu alışkanlığa sahip insanların tespit edilerek tedavi edilmesi gerektiğini belirtiyor.

<https://www.evrensel.net/haber/93406/pekmeze-zehir-katmayin.html#.VDIvUxKhmSw>